

ת"פ 39412/05/21 - מדינת ישראל נגד מוחמד ענבوسی

בית משפט השלום בחדרה

ת"פ 39412-05-21 מדינת ישראל נ' ענבوسی

בפני	כבוד השופטת רקפת סגל מוהר
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשם	מוחמד ענבوسی

החלטה

לפני בקשה לפי סעיף 108 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982.

רקע

1. בתאריך 20.5.21 הוגש כנגד הנאשם כתב אישום המייחס לו עבירות של התפרעות, נסיון לתקיפת שוטר בנסיבות מחמירות (בצוותא עם אחרים) והפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו, לפי סעיפים 152, 274(1)+(2) ו-25 + 29, וסעיף 275 לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

2. עניינו של כתב האישום בארוע שארע בעיצומו של מבצע "שומר חומות", שבמהלכו היתה האוכלוסיה האזרחית במדינת ישראל נתונה תחת מתקפה של מאות רקטות וגל של הפרות סדר והתפרעויות אלימות על רקע לאומני-גזעני, שכלל תקיפות כלפי כוחות המשטרה והבטחון וכלפי אזרחים יהודים וערבים. בכתב האישום נטען כי בתאריך 14.5.21, בשעות הערב המאוחרות, התקהלו באזור מסגד אבו בכר בעיר באקה אל גרביה, עשרות אנשים, מבלי שקבלו אישור או רשיון לכך ממשטרת ישראל. המשתתפים בהתקהלות, חלקם רעולי פנים, חסמו כבישים במקום וגרמו לעומסי תנועה כבדים, יידו אבנים, הבעירו צמיגים וירו זיקוקים לעבר שוטרים וניידות משטרה שהגיעו למקום במטרה לשמור על הסדר. הכל תוך השמעת קריאות גנאי לעבר השוטרים והפרת הסדר הציבורי באופן שיש בו להטיל אימה על הציבור. בעקבות מעשי ההתפרעות, פנה רפ"ק אוריאל וינקור אל המתפרעים באמצעות מערכת הכריזה, הודיע להם כי מדובר בהתקהלות אסורה והורה להם לעזוב את המקום ולהתפזר לאלתר, אך אלה המשיכו להתפרע. לאור כך, נאלץ כוח המשטרה שהיה במקום, לעשות שימוש באמצעים לפיזור הפגנות, לרבות ברימוני הלם, גז מדמיע ומכונית התזה, אך ללא הועיל. הנאשם שנטל חלק בהתפרעות, יידה אבנים לעבר כוח המשטרה, ממרחק של כ-20 מטרים, בצוותא חדא עם מתפרעים אחרים, כשהוא רעול פנים. חלק מהשוטרים שנכחו במקום, בהם השוטר זוהר קבלאן (**להלן: "השוטר זוהר"**), התקדמו לעבר המשתתפים בהתפרעות לצורך השלטת סדר וביצוע מעצרים. בשלב זה, החל הנאשם לברוח מהמקום ביחד עם מתפרעים נוספים. השוטר זוהר רדף אחרי

הנאשם עד שהצליח לתפסו ואז הודיע לו כי הוא עצור. הנאשם התנגד למעצרו, ניסה להמלט תוך כדי נסיון לשחרר את ידיו כדי שלא לאפשר לשוטר זוהר לאזקו, עד אשר הגיעו שוטרים נוספים, השתלטו עליו ביחד עם השוטר זוהר ועצרו אותו. במעשיו אלה - כך נטען, השתתף הנאשם בהתפרעות, ניסה לתקוף שוטרים בצוותא עם אחרים ועשה מעשים כדי להפריע לשוטרים בשעת מילוי תפקידם.

3. בתשובתו לכתב האישום מיום 13.1.22 בפני חברי כב' השופט מ' גינות, טען הנאשם כי לא השתתף בהתפרעויות, לא ניסה לתקוף את השוטרים וגם לא הפריע להם.

בשל יציאת כב' השופט גינות לחופשת פרישה, הועבר התיק לטיפולו ונקבע לשמיעת ראיות.

4. במהלך הזמן שחלף מאז, הושלמה שמיעת עדי התביעה והוגשו כל ראיותיה.

שמיעת פרשת ההגנה נקבעה ליום 26.3.23.

הבקשה ונימוקה

5. ביום 26.2.23 הגיש ב"כ הנאשם את הבקשה שלפני, כי אורה למאשימה למסור לידיו את כל אלה:

א. רשימת התיקים וכתבי האישום שהוגשו על ידי התביעה הכללית/פרקליטות, נגד נאשמים אחרים שאינם ערבים, בעבירה בה מואשם הנאשם (התפרעות) או עבירות אחרות בגין מבצע "שומר חומות".

ב. רשימת התיקים שנסגרו על ידי התביעה הכללית/פרקליטות, נגד חשודים בביצוע אותה עבירה ו/או עבירות אחרות בארועי מבצע "שומר חומות".

ג. מדיניות התביעה הכללית באשר להעמדתם לדין של אזרחים ישראליים (יהודים וערבים כאחד), בגין מבצע "שומר חומות".

6. בבקשתו טען ב"כ הנאשם כי ידוע מן הרשתות החברתיות שבתקופת מבצע "שומר חומות" היו התפרעויות רבות של מתפרעים יהודים וחשוב לו לדעת כנגד כמה מהמתפרעים הוגשו כתבי אישום.

7. לתמיכת בקשתו הפנה ב"כ הנאשם לפסיקה שעניינה באכיפה בררנית, זכות העיון בחומרי חקירה והזכות לקבל מידע הנוגע למדיניות ההעמדה לדין של התביעה הכללית ומידע הקשור בתיקי חקירה אחרים (ע"פ 6328/12 מדינת ישראל נ' פולדי פרץ; בש"פ 7064/08 מדינת ישראל נ' ברקו; בש"פ 10283/09 לדר נ' מדינת ישראל; עע"מ 2398/08 מדינת ישראל נ' אליצור סגל; עע"מ 1786/12 ג'ולאני נ' מדינת ישראל ובע"ח 31996-03-14 אלמקיים נ' מדינת ישראל).

תשובת המאשימה

8. הטענה העיקרית של המאשימה היא כי מדובר בבקשה שלא עומדת בנטל הראשוני להראות שקיים חשש לאפליה באכיפה, שכן ב"כ הנאשם לא הצביע על ביסוס ראייתי כלשהו להוכחת אכיפה בררנית וגם אין בחומרים המבוקשים כדי להביא לקבלת טענה מן הסוג הזה. זאת מאחר שמקום בו מועלית טענה לאכיפה בררנית שעניינה ביקורת שיפוטית על שיקול דעת התביעה, מחויבת ההגנה להציג ראיה, ולכל הפחות ראשית ראיה לכך שהעמדת הנאשם לדין מקורה באפליה פסולה או בשרירות לב ודעת. משהדבר לא נעשה, אזי מדובר בבקשה שאין לה בסיס (ר' בש"פ 7148/12 כנאנה נ' מדינת ישראל).

9. עוד טוענת המאשימה כי המאגרים המשפטיים הרחבים, פתוחים לעיון כלל הציבור ועורכי הדין, ויכולים לשמש מקור מידע רחב דיו לאיתור פסקי דין וכתבי אישום שהוגשו בגין עבירות התפרעות, בפרט על רקע מבצע "שומר חומות". לכן, משהגנה לא הראתה כי דרושים לה נתונים המצויים בידי המאשימה דווקא, או שהם אינם זמינים לציבור הרחב באמצעות מאגרי המידע הרגילים, ולנוכח ההלכה הפסוקה המזהירה מפני "**הרחבה בלתי מבוקרת של דוקטרינת ההגנה מן הצדק, וזאת בייחוד בטענה המבוססת על הפליה תוצאתית...**" (ר' רע"פ 1611/16 ורדי ואח' נ' מדינת ישראל), יש לדחות את הבקשה.

10. זאת ועוד - המאשימה, ככל רשות מנהלית אחרת, נהנית מחזקת התקינות של המעשה המנהלי. משהוגש כתב אישום, אין כל סיבה להניח מראש כי הוגש משיקולים זרים או בשל אכיפה בררנית. בנוסף לכך, לא מדובר בעבירות ייחודיות המצריכות קבלת נתונים סטטיסטיים לגבי תיקים אחרים, לצורך בחינת שיקול דעתה של התביעה. קבלת הבקשה בנסיבות המקרה הזה, תגרור אחריה השלכות רחב בלתי מבוטלות העלולות לבוא לידי ביטוי בריבוי הליכי ביניים בתיקים פלייליים גם במקרים בהם אין לכך הצדקה.

דין והכרעה

11. לאחר שנדרשתי לנימוק העומד בבסיס הבקשה, לעמדת המאשימה ולהוראות החוק וההלכה הפסוקה, מסקנתי היא כי דין הבקשה להידחות.

ואלה טעמי:

א. סעיף 108 לחוק סדר הדין הפלילי הנושא את הכותרת "צו להמצאת מסמכים

ומוצגים", קובע כי:

**"בית המשפט רשאי, לבקשת בעל דין או מיזמת בית המשפט,
לצוות על עד שהוזמן או על כל אדם אחר להמציא לבית המשפט
במועד שיקבע בהזמנה או בצו, אותם מסמכים הנמצאים ברשותו**

ושפורטו בהזמנה או בצו."

ב. מפסיקת בתי המשפט הנוגעת לסעיף זה, עולה כי הטעמים המצדיקים הענקת זכות עיון להגנה בחומרים שאינם קשורים במישרין לבירור האשמה, אך דרושים

לה לצורך גיבוש טענת אכיפה בדרנית במסגרת הדיונית של סעיף 108 הם כדלקמן:

- זכותו של נאשם להליך הוגן ומניעת עיוות דין;
  - זכותו לערוך את הגנתו ולהתגונן כראוי;
  - גילוי האמת;
  - צמצום פערי הכוחות שבין התביעה להגנה
- (ר' בש"פ 8252/13 **מדינת ישראל נ' שיינר**).

לכל אלה יש להוסיף גם טעמים של מניעת מהלכים נפסדים ובלתי הוגנים של הרשות

והבטחת אמון הציבור במערכת אכיפת החוק ובהליכים המשפטיים.

ג. בע"פ 6328/12 **מדינת ישראל נ' פולדי פרץ**, פסק בית המשפט העליון כי על מנת

להכריע במקרים בהם עולה טענה לאכיפה בדרנית, יש לבחון את אופן התנהלות

המאשימה כלפי מי הנחשבים "שווים" בנתוניהם הרלבנטיים אל הנאשם המעלה

את הבקשה:

"...אכיפת הדין נגד אדם אחד והימנעות מאכיפתו נגד אחרים - כאשר מדובר במקרים דומים - היא אכיפה בדרנית (selective enforcement). אכיפה בדרנית יכולה לקבל ביטוי באחד משני מופעים: הראשון, החלטה להעמיד לדין רק חלק מן המעורבים בפרשה נדונה; השני, החלטה להעמיד לדין בשעה שבפרשות אחרות שעניינן דומה לא הוגשו כתבי אישום. [...]. כך או כך, המשותף לשני פניה של הטענה הוא כי סמכות האכיפה הופעלה נגד אחד ולא נגד אחרים, ללא כל טעם טוב להבחנה ביניהם..."

ד. נטל השכנוע וההוכחה הנדרש לצורך הוכחת טענה של אכיפה בדרנית במסגרת ההליך

העיקרי מוטל על הנאשם (ר' ע"פ 3205/07 **פלוני נ' מדינת ישראל** ועפ"א

(ארצי) 16393-12-13 **מדינת ישראל - משרד הכלכלה נ' אלירן דואב**).

בפסק הדין שניתן בעניין **פולדי פרץ** הנ"ל, נקבע כי אין להסתפק בדוגמאות

עמוד 4

בודדות של סטייה ממדיניות התביעה על מנת להעביר את נטל הראיה להוכחת
תקינות פעילותה אל כתפיה.

בעפ"א (ארצי) 16393-12-13 **אלירן דואב** הנ"ל קבע בית הדין הרצי לעבודה כי על מנת
להיעתר לבקשה לפי סעיף 108 לחסד"פ, על הנאשם להניח תחילה תשתית ראייתית,
ברמה שתספיק להעברת נטל הראיה אל כתפי המאשימה. עוד נקבע שם כי נכון שאין
להכביד על הנאשם בעניין זה בשל חוסר האיזון בין הצדדים, אך עם זאת יש להזהר
מפני תוצאה של תמריץ להגשת בקשות כאלה.

עוד נפסק כי יש ליתן את הדעת להיקף המשאבים הנדרשים לצורך הזה וגם למידת
ההכבדה על עבודת הרשות (ר' ע"ח (מחוזי מרכז) 14473-10-15 **זיפר נ' עיריית נתניה**).
בבג"צ 4922/19 **נווה נ' מדינת ישראל** נקבע כי הרף הנדרש להנחת תחילת התשתית
הראייתית נמוך מזה הנדרש לצורך סתירת חזקת התקינות המנהלית והוכחת האכיפה
הבררנית עצמה:

**"... הנטל להנחת תשתית ראייתית ראשונית לביסוס הדרישה
לגילוי מידע ומסמכים בנוגע למדיניות האכיפה, מוטל על הנאשם.
בכגון דא, לא די בעצם העלאת טענה לאכיפה בררנית על מנת
להורות לתביעה למסור מידע מכוח סעיף 108 לחסד"פ.
טיבו של הנטל הראשוני המוטל על הנאשם ייבחן בכל מקרה
לפי נסיבותיו, אך מובהר כי הרף לצורך קבלת מידע ומסמכים**

נמוך מהרף שנדרש לצורך סתירת חזקת התקינות ולהוכחת

האכיפה הבררנית עצמה".

ה. במקרה שלפני, מדובר בבקשה שהטעם היחיד בבסיסה הוא הצהרת
ב"כ הנאשם לפיה **"חשוב לו לדעת" כנגד כמה מתפרעים יהודים או שאינם ערבים,**
הוגשו כתבי אישום דומים לזה שהוגש כנגד הנאשם בעקבות מבצע "שומר חומות".
הא ותו לא.

ב"כ הנאשם אף לא טוען כי חיפש ולא מצא כתבי אישום זהים לכתב האישום שהוגש נגד מרשו. לכן, לא די
בבקשה שהוגשה כדי להרים את הנטל להוכיח קיומה של אכיפה בררנית ו/או להניח את בסיס לחיוב
המאשימה בהמצאת המידע המבוקש.

12. סוף דבר, לא מצאתי כל בסיס לחיוב המאשימה בהמצאת המידע המבוקש ואני סבורה כי השאלה האם היה מקום להגיש נגד הנאשם את כתב האישום בתיק זה אם לאו, צריך שתוכרע במסגרת ההליך העיקרי, על פי הראיות הקשורות בארוע עצמו.

לפיכך, הבקשה נדחית.

פרשת ההגנה תישמע במועד שנקבע, כמתוכנן.

המזכירות תמציא ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, כ"ט אדר תשפ"ג, 22 מרץ 2023, בהעדר הצדדים.